

**R. P. Martini De Esparza Artieda, Navarri, Theologi Societ.
lesv, Cvrsvs Theologicvs**

iln decem Libros, & duos Tomos distributus, Ivxta Methodvm, Qva In
Scholis Societatis Iesv communiter traditur annis quaternis

Continens Secvndam Secvndæ, & Tertiam Partem D. Thomæ

Esparza Arteida, Martin de
Lugduni, 1666

CIX. Vtrum votum continentiae sit sacris Ordinibus annexum?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94839](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94839)

neque consequentia est omnino legitima ob inadæquationem paritatis. Primum, quia excessus Presbyteri supra Diaconum, Subdiaconum, &c. est incomparabiliter maior, quam excessus Episcopi supra Presbyterum, & præcisè ex vi Ordinis, ut patet ex actibus, & obiectis eorum, superius inuicem comparatis. Deinde, quia differentialis ratio Presbyteratus, continet in se omnem potestatem omnium inferiorum ordinum; id quod minimè verificatur de conceptu differentiali Episcopi respectu Presbyteri.

Artic. 2. Testimonia illa Augustini, & Hieronymi non sunt tam difficilis, & operosa concordia, ut mihi quidem videtur, quam nonnullis aliis visum est. Quia neque Augustinus fatetur, honorum vocabula, secundum quæ dicit Episcopatum esse maiorem, esse vacua, & sine fundamento reali. Neque Hieronymus negat totaliter differentiam Episcopi à Presbytero ex vi Ordinis, quin eam affirmat discrete in Epist. 85. ad Euagrium, in qua, vel maxime Presbyteratum extollit. Dicit enim sic: *Quid facit Episcopus, excepta ordinatione, quod non faciat etiam Presbyter.* Præminet ergo Episcopus Presbytero, ex confessione clara Hieronymi, quoad potestatem ordinandi itaque Augustinus supposita, idque modestissime, ac mitissime prærogatiua Episcopi, quæ fundat illa honorum vocabula, addit cum maiori expressione, pro leniendo, & consolando Hieronymo, Episcopum nihilominus posse esse inferiorem Presbytero quoad multa, nempe quoad probitatem, doctrinam, ingenium, &c. Hieronymus verò supposita ubi cursum, ubi silenter notissima prærogatiua Episcopi quoad potestatem ordinandi, confirmandi, &c. totus est in comparatione quoad iurisdictionem, eamque prosequitur actiter, & fusè, dicens Episcopum absque iurisdictione esse posse, eandemque Presbytero posse adesse, atque ab initio penes conuentum Presbyterorum illam fuisse, uti modo quoque est penes capitula Canonicorum, vacante sede Episcopali. Quæ quidem vtriusque Sancti Doctoris assertiones, neque sibi inuicem quiddam contradicunt, neque doctrinæ à nobis traditæ.

Artic. 3. Illud vnum, in quod vehementer inclinare videtur Hieronymus in illo loco, necnon Ambrosius, siue quis alius author in Commentario c. 4. Epist. ad Ephes. ad illud, *Et ipse dedit quosdam quidem Apostolos*, nempe Episcopos non esse iure Diuino superiores Presbyteris, etiam quoad iurisdictionem, neque ad eosdem pertinere regimen Ecclesiæ ex institutione Diuina. Id inquam ferendum nequaquam est, quia contradicit aperte definitionibus Tridentini supra memoratis artic. 3. Verum hoc obiter à me dictum sit, quod alij alibi luculenter demonstrant. Quia ad præsens solum spectat directè, comparatio quoad ordinem præcisè, & quoad ea, quæ sunt ab Ordine penitus inseparabilia, non solum in vniuersum, sed etiam respectu vniuscuiusque Ordinati in Episcopum, vel Presbyterum, nec solum aptitudinaliter, sed etiam actualiter. Iurdictio autem non est eiusmodi, respectu Ordinis Episcopalis, prout contracti ad vnumquemque Episcopum determinatè sumptum; sicut neque defectus iurisdictionis exterioris de qua est sermo, est talis respectu simplicis Sacerdotis.

Ad 3. Negatur paritas, quia summus Pontifex non præcellit cæteris Episcopis ex vi Ordinis, sed est illis eatenus prorsus æqualis, ideoque potest consecrari, ac ordinari à quolibet Episcopo. At Episcopus præcellit ex vi sui Ordinis simplici Sacerdoti, ut dictum est. Undè paritas non tenet. Quod deinde assumitur Episcopos esse successores Apostolorum, est verum, ut dictum est ex Concilio Tridentino, Anacleto Papa, & alijs. Sed verum nequaquam est, quod præterea additur Apostolos fuisse omnes inter se æquales pote-

state etiam iurisdictionis. Quia præter illam communicationem potestatis omnibus Apostolis æqualiter concessam, quæ obseruatur in obiectione, extat alia peculiari prærogatiua potestatis, & iurisdictionis amplioris, atque omnino vniuersalis concessa specialiter Petro Apostolo, & successoribus eius, ut liquet ex art. 6.

Ad 4. Sicut omnia creata entitatiua sua perfectione participant bonitatem diuinam, eamque repræsentant, & nihilominus sunt inter se disparia, pro modo maioris, vel minoris participationis, & representationis; ita etiam omnes Ecclesiæ ministri, participant de sacerdotio Christi, illudque figurant, & nihilominus sunt inæquales inter se, propter inæqualem participationis, &figurationis gradum, uti expositum est supra, cum propinquitate patiter inæquali respectu consecrationis Eucharistiæ.

QVÆSTIO CIX.

Verum votum continentia sit sacris Ordinibus annexum?

Videtur non esse annexum. 1. Quia Matrimonium cum suo vsu, est iuris naturalis omnibus vniuersaliter à Deo concessum, ut patet ex illo Genes. 1. 28. *Crescite, & multiplicamini*, & ex naturali omnium propensione ad procreationem liberorum, propagationem, & conseruationem generis humani. Ergo nemini, aut debet, aut etiam potest negari matrimonium, & eius vsus, ac proinde nec ministris vllis Ecclesiæ.

2. Obligatio, & necessitas cælibatus, & continentia respectu ministrorum Ecclesiæ contradicit multis, & claris Apostoli Pauli documentis, utpotè dicentis 1. ad Corinth. 7. 2. *Vniuscuiusque propter fornicationem uxorem suam habeat*; & rursus ibidem: *Melius est nubere, quam vri*, ad Hebr. 13. *Honorabile*, dicit, coniugium in omnibus, ac proinde in Sacerdotibus etiam, & 1. ad Timoth. 3. 2. ad Tit. 1. 6. iubet Episcopum esse *vnius uxoris virum*, ac demum 1. ad Timoth. 4. 3. prædicat, in nouissimis temporibus, quosdam introductores esse doctrinas demoniorum prohibentes nubere, quod faciunt Antistes Ecclesiæ. Ergo perperam, & nequiter interdicitur ministris Ecclesiæ connubium, & eius vsus, contradicente toties Apostolo.

3. Apostoli habuerunt uxores, easque habuerunt itinerum comites quocunque pergerent, ut apparet ex 1. ad Cor. 9. 5. Undè in can. 6. eorundem Apostolorum consequenter præcipitur, ne Episcopus uxorem prætextu Religionis abiciat; atque Conc. Gangrense can. 4. statuit sic: *Si quis discernit Presbyterum coniugatum tanquam occasione nuptiarum, quod offerre non debeat, & ab eius oblatione ideo abstinere: anathema sit.* Ergo coniugia sacrorum hominum exemplo, & canone Apostolorum, atque Concilij legitimi autoritate munita reprobati nequaquam debent.

4. Frequenter assumuntur ad sacros Ordines, iuvenes, iidemque diuites, & delicati, atque voluptatibus dediti, de quibus propterea nulla spes prudenter concipi possit, quod sint continentes victuri, & quibus proinde melius esset nubere, quam vri, ut dicebat Apostolus paulò prius; atque ex opposito sequuntur frequenter magna incommoda, uti experientia docet clariùs, quam, ut scribere quiddam ea de re necesse sit, & colligi inter alia potest ex horrido illo euentu, quem describit Vdalric. in Epist. ad Nicolaum 1. ubi narrat à piscatoribus reperta fuisse capita infantium occisorum ad sex millia in piscina D. Gregorij, qui monitus desuper, suspendit interdictum, quo prius vt ferat sacros homines,

homines, ne matrimonia contraherent, necnon contraherentur libere; coniiciens, utique inde subsecutam fuisse monstratam illam. Cui enim verò semper est quadantenus obnoxia vniuersalitas eiusmodi legis. Iniquè igitur, pessimoque consilio Ecclesia interdicat connubia, & connubiorum vsum saltem omnibus vniuersaliter, quos ad sacros ordines admittit.

5. Permittuntur sacris hominibus diuitiæ, earumque vsum, imò eadem Ecclesia ex redditibus suis, magnas pluribus suis ministris providet diuitias, maxime verò Episcopis. Ergo non debet eisdem prohibere connubia, eorumque vsum liberum. Patet consequentia. Primum, quia abundantia diuitiarum, earumque procuratio, ac dispensatio, non minorem vim habet diuertendi animum ab attenta, ac deuota sacri ministerij assiduitate, quam vsum licitus sacramenti matrimonij, certè multo plures, multoque magis implicentur inextricabiliter negotiis pecuniariis, quam prudentia coniugali. Deinde abundantia diuitiarum, & abundantia, quam illa suggerit deliciarum, vehementer contradiçit feneritati, ac sobrietati continentiae, eamque reddit moraliter impossibilem. Quæ de causa Apostolus 3. ad Timoth. 5. a. v. 9. cauet ne iuniores elegantur in Diaconissas, quia videlicet, cum luxuriata fuerint in Christo nubere volunt habentes damnationem, quia primam fidem irritam fecerunt; idest quia lautius nutritæ abundantia bonorum Ecclesiæ, quæ sunt bona Christi, illecebras carnis impotenter concupiscunt, & inde incidunt in damnationem. Absurdè igitur, & inconsequenter prohibet Ecclesia connubia sacrorum hominum, quibus permittit diuitias, largiterque subministrat.

Art. 1. Responderetur. Certum primò est iis, qui iam sunt sacris ordinibus initiati, non solum non licere contrahere matrimonium, verum etiam matrimonia eorum esse irrita, ac nulla. Constat id, præter multa, quæ producit Bellarm. lib. de Clericis cap. 19. ex clara decisione Concilij Tridentini sess. 24. can. 9. de sac. matrim. qui sic habet: *Si quis dixerit, Clericos in sacris Ordinibus constitutos, vel regulares, castitatem solemniter professos posse matrimonium contrahere, contractumque validum esse, non obstante lege Ecclesiastica, vel voto, & oppositum, &c. anathema sit.* Certum rursum est, iisdem, qui sacros Ordines suscipere, esse illicitum in Ecclesia Latina vsum matrimonij ante ordines contracti, atque uxorem ordinandi debere ab eo separari, & ingredi religionem, ac profiteri; vel si senior sit, emittere saltem votum castitatis in manibus Episcopi. Constat hoc, inter alia, ex cap. 4. 5. & 6. de conuers. coniugat. Certum tertio est licere Græcis, vt vtantur matrimonio ante ordinationem contracto. Demonstrat hoc pluribus clarè inter alios Arcudius lib. 7. de sacram. cap. 33. Certum denique est ex verbis Innocentij III. quæ habentur cap. *A multis* licuisse olim Subdiaconis vt matrimonio ante contracto, illudque contrahere de nouo. Putat autem Vasquez disp. 248. cap. 3. contrariam respectu eorum obligationem iam præsertam, capisse in Concilio Illiberitano can. 33. circa tempora Syluestri I. & Concilij Nicæni. Nempe nullum antè eam de re statutum vbi repetitur, atque can. 27. Apostolorum, reliquis, præter Lectores, & cantores, Clericis interdicit uxores, vel non emanauit re ipsa ab Apostolis, vt affirmant multi magno cum fundamento, vel ab initio non fuit vsum receptus, vel certè consuetudine contraria fuit postea abrogatus, legisque vigorem, aut nunquam habuit, aut amisit cito, vt liquet ex testimonio Innocentij iam indicato.

Art. 2. Probabilius porro est, obligationem istam sacrorum hominum, etiam sacerdotum, & Episcoporum ad continentiam, tum quoad vsum matrimonij

ante contracti, tum quoad contrahendum de nouo, non esse de iure Diuino, sed inductam esse iure Ecclesiastico, idemque dicitur de voto continentiae sacris ordinibus annexo. Ita docent communiter Doctores fere omnes cum Mag. dist. 34. & 37. & cum D. Thoma. 2. 2. q. 88. art. 1. atque Turrianum leuibus fundamentis singulariter opinantem in contrarium quoad Sacerdotes, & Diaconos, fusè, & efficaciter impugnant Vasquez loco nuper indicato, & Valentia disp. 9. quæst. 5. punct. 5. §. 1. & vel ex hoc vno apparet sufficienter, eam opinionem esse falsam, quia alioquin non potuisset Ecclesia, permittere Græcis, Sacerdotibus, etiam, & Diaconis, vsum matrimonij ante contracti, vt permittit, atque cum ipsis quoad hoc dispensauit, quod fusè, & clarè demonstrat Arcudius vbi supra ex Concilio Lateranensi, ex Innocentio, & Clemente III. aliisque testimoniis.

Art. 3. Probabilius rursus est eandem cælibatus, & continentiae obligationem capisse tempore Apostolorum, semperque ab initio Ecclesiæ viguisse quoad Sacerdotes, & Diaconos. Colligitur hoc præcipue ex Concil. Carthag. 1. can. 2. *Episcopos, ait, Presbyteros Diaconos ita placuit, vt concederet Sacrosanctos Antistites, & Dei Sacerdotes, necnon & Leuitas, vel qui sacramentis Dignis inseruiunt continentes esse in omnibus quo possint simpliciter, quod à Deo postulant impetrare. Vt quod Apostoli docuerunt, & ipsa seruauit antiquitas nos quoque custodiamus. Ab vniuersis Episcopis dictum est. Omnibus placet, vt Episcopi Presbyteri, Diaconi, vel qui sacramenta contrectant, pudicitia custodes, etiam ab vxoribus se abstineant.* Plura alia, ac præsertim loca aliqua D. Pauli diligenter expendit Valentia vbi supra §. 2. post Sotum lib. 7. de Iust. quæst. 7. art. 2. vt legem istam cælibatus sacrorum hominum antiquissimam esse ostendat, atque ad tempora reuocet Apostolorum.

Art. 4. Probabilius denique est, omnes sacris ordinibus initiatos obligari grauiter ad perfectam imperfectam continentiam, ac cælibatum, non solum ex voto, quod ea de re implicite; vel explicitè emittunt, dum libera sua voluntate sacros ordines suscipiunt, sed etiam directe, ac immediate, ex lege Ecclesiastica, ita irritante matrimonia, quæ deinde contraxerint, & prohibente vsum iam ante contracti, vt simul illis interdicat directe omnem actum Venerem, propter eminentiam status, ad quem euehuntur, & propter reuerentiam Altaris, & sacri cultus, cui mancipantur. Ita docent post Sanchez Agidius Conink, disp. 20. dub. 13. Martinon, & alij. Fundamentum est. Quia lex Ecclesiastica irritans contractum matrimoniale Clericorum, eosque redens inhabiles ante contrahendum, vt de facto irritat, ac reddit iuxta Canonem Tridentini supra indicatum, aliaque eiusmodi, quamplura Ecclesiastica Statuta, quæ videri possunt apud auctores indicatos, eo ipso directe, ac immediate, & non solum mediante voto, obligat ad castitatem, perfectamque continentiam. Nempe motiuum Religionis, & reuerentiae, ac dignitatis sacrorum ordinum, quo nititur ea lex Ecclesiastica, primò, ac principaliter respicit actum Venerem, qui ratione sui de decet, vtq; ab eo præseruet, præscribit votum continentiae, & prohibet, ac irritat matrimonia; ac proinde. Lex prius, ac principalibus, & quodammodo immediatius prohibet ipsum actum venerem, independentè à voto, & à nullitate matrimonij, atque ab inhabilitate personarum ad contrahendum. Confirmatur, quia alioquin volens suscipere sacros Ordines, simulque nolens obligare se voto castitatis, quod proculdubio fieri potest cum ea duo sint separabilia ex sua natura, tamen peccaret nolendo vouere, non tamen peccaret de nouo, si videretur post

post ordinem, matrimonio ante contracto. Imò contraheret validè post susceptum Ordinem, & vteretur licitè matrimonio, si Ecclesia solum mediante voto redderet illicitum matrimonium, eiusque vsum, nec nisi ratione eiusdem voti induceret nullitatem contractus, & inhabilitatem contrahendi. Nulla namque lege fieri potest, vt obligetur voto, qui non vult vouere, habetque voluntatem non vouendi, praevalentem absolute cuius alij suae voluntati. Quod quidem videtur ex terminis patere. Sequela verò negatur ab omnibus. Debet igitur negari ab omnibus antecedens.

Artic. 5. Legem istam continentiae, ac calibatus factorum hominum esse iustam, & omninò conuenientem efficaci ratione demonstratur. Quia leges vni cuique praescribentes, aut vetantes, quae plurimum iuuant, aut impediunt, quoad exhibendum conuenienter, & perfectè munus ipsi impositum, sunt iustae, & omninò conuenientes, vt pater exemplo legum, quibus vbiq; gentium diriguntur magistratus ciuiles, belli Duces, milites, mercatores, alique eiusmodi. Quae videlicet leges nulla alia de causa ab omnibus vbiq; laudantur, ac recipiuntur, quam quae à nobis proposita est. Eam autem causam, locum, vel maximè in re nostra habere, apparet imprimis haud obscure ex testimoniis productis pro veritate obligationis, & oneris praedicti; vtpotè habentibus insertam sibi talem causam, tanquam rationem ferendi legem, de qua agitur. Probatur deinde specialiter ex ep. 1. ad Corinth. toto ferè cap. 7. ex quolibet hac pauca forissim obseruare. Ac primum obseruare id oportet, quod loquens de coniugatis, dicit Apostolus ver. 5. *Nolite fraudare inuicem nisi forte ex consensu ad tempus vt vacetis orationi.* Ergò vsum matrimonij est impeditius orationis, & debet abstinere ab illo, qui vult esse benè dispositus ad orandum. Initiati autem ordinibus sacris tenentur ex munere suo ad orandum quotidie & saepius, & quod perinde est ad assistendum, & inseruiendum altari; ideòque semper debent esse dispositi ad orandum. Ergò vsum matrimonij semper, & quandocumque est impeditius muneris ipsorum proprii, quatenus in eo gradu constituti sunt, ac proinde debent ab illo abstinere semper. Vnde ad eisdem, quatenus excellenter participes muneris Apostolici specialiter pertinet, quod vniuersaliter subiungitur ibi, ver. 7. & 8. *Volo autem omnes homines esse sicut me ipsum; sed, &c. Dico autem non nuptis, & viduis: bonum est illis si sic permaneant, sicut, & ego.* Illud est vrgentius, quod dicitur ver. 32. *Volo autem vos sine sollicitudine esse. Qui sine vxore est, sollicitus est, quia Domini sunt quomodo placeat Deo. Qui autem cum vxore est sollicitus est quia sunt mundi quomodo placeat vxori, & diuisus est, & Mulier innupta, & Virgo cogitat quia Domini sunt, vt sit sancta & corpore & spiritu. Quae autem nupta est cogitat quia sunt mundi, quomodo placeat viro;* Atque immediate aduertit Apostolus se hac dicere, vt alliciat ad id quod honestum est & quod facultatem praebeat sine impedimento Dominum obseruandi. Quibus profecto omnibus, & singulis, nihil significantius esse potest ad ostendendum, quam sit opportunum, ac necessarium iis, qui ratione sui status obsecrare Dominum assidue debent, vt proculdubio debent, qui sunt in sacro ordine constituti, vt sint liberi ab vxore, & à sollicitudine, actibusque vxoriis. Patet itaque plurimum conferre calibatum ad institutum factorum hominum proprium, & quantum eidem accrescat impediementi, & inhabilitatis, ex statu coniugali cum prouidentia, & actibus ei annexis. Iuste igitur, & omnino conuenienter, lata est pro ipsis lex calibatus, sub terminis, & modo superius explicatis.

Ad 1. Omnia quae sunt de solo iure humano, permittuntur iure naturali, nec propterea leges humanae

vniuersim omnes sunt, aut nullae, aut iniustae, tamen inducant impedimentum aliquod naturali alicui inclinationi. Ergò neque lex de calibatu clericorum est irrita, aut illicita, quandoquidem matrimonium respectu singulorum hominum, est iuris naturalis solum permisiuè, atque calibatus est melior, & laudabilior, vt patet ex Concilio Euangelico saepe repetito ab Apostolo, vbi supra, & alibi.

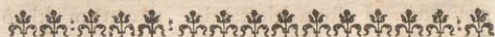
Ad 2. Iam nuper clarè innouit, quam, propensè calibatus faueat Apostolus, maximè verò illo cap. primò ad Corinth. Quapropter, quod dicit, *vnusquisque propter fornicationem vxorem suam habeat permisiuum tantummodo est*, vt dicunt Hieron. Chrysost. Ambros. & alij Sancti Patres, ac interpretes. Agit enim Apostolus de quibusdam ethnicis recens ad fidem conuersis, & dubitantibus de licita retentione suarum vxorum, eaque de causa turbatis, ac praetendentibus periculum fornicationis. Vnde pro eis consolandis, & pro vitando eo periculo, dicit Apostolus, vt pergant porò habere suas vxores ne fornicentur. Quod quantum, quæso distat à controuersia praesenti? Iam quod deinde addit melius esse nubere, quam vt, non eo pertinet, vt praefatur status matrimonij, statui calibatus, vexati stimulis, & tentationibus libidinis, sed vt praefatur idem status matrimonij facili, ac effreni peccandi consuetudini, ob quam quis ardeat aeternis flammis. Quod non tollit; quo minus sit melius pugnare calibem, etiam adiuncto voto, cum stimulo carnis, per seueram eius mortificationem, quam sedare aliquammodo eius imperum per nuptias, vt inibi semel atque iterum docere, ac consulere Apostolum, ostensum est supra. Rursus *honorabile coniugium in omnibus* non perinde est, atque illud esse laudabile, ac honestum respectu omnium pro quouis ita statu indiscriminatim; Hoc enim aperte contradicit doctrinæ eiusdem Apostoli superius expensae, maximè verò ei, quam tradit 1. ad Timoth. 5. a. ver. 9. dicens feminas Deo, & ministerio Ecclesiae dicatas, habere damnationem, si deinde nubere velint, & irritam facere primam fidem, nempe castitati seruandae, igitur Apostolus solum vult coniugium debere esse honorabile quoad omnia, idest ea omnia vitanda esse diligenter, quae pugnant cum honestate, ac pudicitia coniugali, & cum honore coniugij. Haud est minus absurdum, vt adducatur in rem praesentem praecceptum quo, iubetur Episcopum esse vnus vxoris virum. Hoc enim dicitur eodem sensu, quo in eadem Epistola 1. ad Timoth. cap. 5. praecipitur elegit viduam in diaconissam, quae fuerit vnus viri vxor. Solum ergò praecipitur, ne, qui fuerit bigamus, assumatur ad Episcopatum, non verò vt etiam post Episcopatum, retineat, aut accipiat Episcopus vnam vxorem, cum consilium de opposito praebeat aliis, etiam praeter Episcopos, vt visum est supra. Quod postremo loco praedicat Apostolus de quibusdam introducturis haeresim prohibitionem nuptiarum, tangit Manichaeos reprobantes vniuersaliter omne coniugium, aut alios haereticos docturos aliquando à nemine posse matrimonium licitè contrahi, quod Antistites Ecclesiae minimè docent, sed solum matrimonium illicitè contrahi ab iis qui liberè eligunt eam vitam, & professionem, cui non congruit sollicitudo, & vsum coniugalis.

Ad 3. Quidquid sit, an Apostoli ante Apostolatum omnes, aut plerique habuerint vxores, certum est ex testimonio totius antiquitatis eosdem post Apostolatam continenter vixisse absque noua vxore, & absque vso praehabita; atque de Paulo Apostolo innouit iam id clarè ex loco ad Corinthios superius obseruato. Quod additur in obiectione Apostolos circumtulisse vxores, quocumque irent, iuxta illud 1. ad Corinth.

Corint. 9. 5. *Nunquid non habemus potestatem sororem mulierem circumducendi, sicut ceteri Apostoli, & frater Domini, & Cephas?* hoc, inquam, Sancti PP. alii- que interpretes communi consensu accipiunt de piis mulieribus sequacibus Apostolorum, vt expensis, aliis- que suis ministerijs subuenirent indigentia Aposto- rum, per populos adhuc infideles, nec subministrato- ros, quæ sufficerent alenda vitæ, & Euangelio com- modè prædicando absque diuersione prouidendi sibi necessaria. Quo ferè pacto Christum etiam sequeban- tur piæ aliquæ mulieres, vt apparet ex 8. Luca. Id quod, etiam insinuat ipse Apostolus, dùm dicit soro- rem mulierem, & non vxorem, aut etiam mulierem vtumque. Canon ille Apostolorum solum præscri- bit, vt Episcopus, qui ante Episcopatum habuit vxor- em, non desinat postea, prætextu Religionis, & no- ui status astringentis specialiter ad diuina, prouidere illi sufficienter de rebus ad vitam necessarijs similiter intentio Con. Gangrensis dirigitur solum aduersus hæ- reticos, dicentes, matrimonium ex genere suo esse malum, ideoque non esse admittendos ad ordines sac- ros, eorumque ministeria, qui aliquando fuissent vxorati, quantumvis postea continentes essent, sicut repelluntur à sacris Ordinibus homicidæ, tametsi pos- tea poenitentiam agant. Hanc esse intentionem eius Concilij, quæ nihil habet commune cum controuer- sia præsentis, conuincunt aperte Valentia, Coninch. & alij ex versione Dionysij exigui apud Surium to. 1. Concil. Apparet igitur omnia huius, & præcedentis obiectionis perperam adduci aduersus antiquam, & laudabilem consuetudinem, & legem Ecclesiæ.

Ad 4. Si frequentia peccatorum aduersus leges sufficeret ad probandam iniquitatem earum, & ad easdem abrogandas, decalogus imprimis esset repro- bandus, ipsumque lumen rationis, quod Deus in- didit animæ esset malè institutum, contra quæ vide- licet frequentius, & deterius peccatur. Quod ad iu- uenum promouendorum qualitatem attinet, Eccle- sia prouidit optimis legibus, vt ij soli promoueant- tur, de quorum probitate, & spe prudenti bonæ fru- gis prius legitime constiterit, vt liquet inter alia ex Conc. Trid. sess. 23. in decr. de reformat. à cap. 11. De circumstantia diuitiarum dicitur paulo post. Circa ex- perientiam incommodorum, & scandalorum affirmari imprimis, verè, ac sincerè potest cum Valentia plu- res esse sacris ordinibus initiatos, qui calibatam immaculatè, ac laudabiliter obseruent, quam coniugatos, quorum coniugium sit honorabile in om- nibus, vt nuper dicebatur ex Apostolo quique leg- es conjugales obseruent exactè. Deinde in omni hominum genere, omnibusque eorum statibus plu- res sunt defectus, quam perfecti, & iusti, quia Deus pluris meritò facit paucorum iustitiam, & sanctita- tem, quam impeditionem iniquitatis, ac peruersio- nis plurimorum de qua comparatione, & de iusta eo- rum extremorum estimatione, dictum est ex professo quæst. 35. de Deo. Quapropter numerus qualiscun- que, & vtunque exigui Clericorum exemplarium, & immaculorum, præponderat bonitate sua cumu- lo vtunque magno, eorum qui non satisfaciunt mu- neri, ac status sui sublimitati demum horrida illa nar- ratio Vdalrici est fabulosa, vt aperte conuincit Card. Bellar. lib. 1. de Clericis cap. 22. atque, vt vera esset, id accidisset semel, vti accidit semel occisio sancto- rum puerorum Innocentium quæ non suffecit, vt reprobaretur institutio Principatus, idemque dicitur de alijs eiusmodi, quorum exempla sunt quia in histo- rijs. Quod caput est; nihil simile, aut aliqua ex parte proportionale contigit prius aut postea occasione cæ- libatus factorum hominum, atque instituta, & leges laudantur, & reprobantur pro qualitate exitus perma- nenter, atque vt plurimum indè prouenientis.

Ad 5. Inter diuitias, & vxorem est hoc inter alia discrimen, quodd diuitiæ possunt, ac debent contem- ni, atque cum aliis communicari, vxor nec debet, nec potest. Vnde habens vxorem, necessariò est di- uisus, & cogitare debet, quomodo placeat vxori, estque indispensabiliter sollicitus, quæ sunt mundi, vt dicebatur suprà ex Apostolo. Nihil autem eius- modi accidit necessariò, & conuenit, vt fiat oppo- situm circa diuitias, vti à pluribus Ecclesiasticis factum est Olim, hodieque sit, maxima cum laude, & cum pu- blica vtilitate, haud exigua. Nulla igitur est paritas à permissione diuitiarum, ad permissionem matrimo- nij, actuumque coniugalium. Longum porrò esset dicere quibus rationibus honestè acceptet Ecclesia ingentes diuitias, quas ipsi erogat pietas Fidelium, earumque administrationem cum moderato propor- tionaliter vsu committat ministris suis. Hoc vnum est terrenorum possessionem non contrariari diuino cul- tui ad quem Clerici deputantur sed nimiam eorum soli- citudinem, quia solus affectus in crimine est, vt dicit ex Gregorio Magno, D. Thomas quæst. 40. artic. 3. Dein- de habentibus diuitias suppetunt plura nihilominus remedia pro incolumitate puritatis, & pro conti- nenda, ac subigenda effrænitate appetitus, inter quæ vnum est, vt illas habeant, tanquam non habentes, vt dicit Apostolus, & dictum est licere, ac expedire diuerso longè modo, ac liceat, & expediat respectu vxoris. Quod attexitur de Diaconissis, duplici de cau- sa non conuincit. Quia videlicet sexus fæmineus est debilior, & rapitur violentius, quauis occasione, & proxima possibilitate malorum, idemque est minus idoneus pro administratione, & vsu diuitiarum ad pu- blicam vtilitatem, & ædificationem, quæ multiplici- ter indè ab idoneis Clericis promouentur.

INCIPIUNT QVÆSTIONES de Sacramento Matrimonij.

QVÆSTIO CX.

*Vtrum Matrimonium sit Sacramentum Nouæ Le-
gis institutum à Christo.*

IN ET VR non esse. 1. Quia idem non po- test bis institui, certè non conuenienter su- peradditur secunda institutio, post institu- tionem Diuinam. Matrimonium autem fuit institutum à Deo in Principio mundi, vt patet ex 1. Genesis, vbi directis prius vniuersaliter ad omnia ani- malia illis verbis ver. 22. *Crescite, & multiplicami- ni*, subiungitur deinde benedictio Dei directæ deter- minatè ad virum, & fæminam cum præcepto matri- monij, & vsus eius, vt patet ex verbis illis ver. 28. *Masculum, & fæminam creauit eos. Benedixitque illis Deus, & ait, Crescite & multiplicamini.* Ergò matrimo- nium non est sacramentum nouæ legis institutum à Christo.

2. Matrimonium Adami, & Euzæ, & quorumuis aliorum est sacramentum significatiuum coniunctio- nis inter Christum, & Ecclesiam, vt apparet ex longa, & exacta comparatione, quam instituit inter vtrum- que Apostolus ad Ephes. 5. à ver. 22. absoluitque ver. 32. dicens: *Sacramentum hoc magnum est. Ego au- tem dico in Christo, & in Ecclesia.* Ergò matrimonium non cœpit habere rationem sacramenti ex institutione Christi in lege noua.

3. De